

V Praze dne 21. 3. 2023
Čj.: 181/23

Stanovisko

k návrhu novely energetického zákona

I. Úvod

Ministerstvo průmyslu a obchodu předkládá vládě návrh zákona, kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (dále jen „energetický zákon“). Návrh novely reaguje na aktuální kritickou situaci na trhu s energiemi a snaží se využít potenciál decentrální výroby obnovitelné energie a snížit tak závislost na fosilních palivech. Cílem předkladatele je posílit instituty v komunitní energetice a sdílení elektřiny. Návrh energetického zákona je současně dílčí transpozicí směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU. Návrh zákona provádí transpozici některých ustanovení těchto směrnic, a to v oblasti energetických společenství, společenství pro obnovitelné zdroje, sdílení elektřiny, aktivního zákazníka a zranitelného zákazníka.

Další oblastí úpravy novely energetického zákona je zavedení pojmu zranitelný zákazník do národního právního řádu. Tito znevýhodnění zákazníci vyžadují zvláštní ochranu, co se týká jejich práv podle energetického zákona či povinností provozovatelů distribuční soustavy vůči nim. Návrh zákona obsahuje také definici společného „datového centra“ včetně souvisejících práv a povinností.

Součástí návrhu zákona je také úprava zákona o hospodaření s energií, úprava zákona o podporovaných zdrojích energie a úprava stavebního zákona. V oblasti energetické náročnosti budov se navrhuje úpravy, které reagují na probíhající řízení o porušení smlouvy ve vztahu k transpozici směrnice Evropského parlamentu a Rady 2018/844 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice 2010/31/EU o energetické náročnosti budov a směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti. Návrh zákona o podporovaných zdrojích energie obsahuje úpravu kompetencí Státní energetické inspekce a další ustanovení související s elektronickou evidencí dokumentů o plnění využití obnovitelných zdrojů energie v dopravě. Úprava stavebního zákona se týká staveb v území vymezeném Ministerstvem obrany nebo Ministerstvem vnitra.

II. Připomínky a návrhy změn

Obecně lze konstatovat, že celá RIA je pojata hodně formalistickým způsobem. Na jednu stranu obsahuje většinu formálních náležitostí, které vyžadují schválená pravidla RIA, na druhou stranu řada částí RIA je pojata velmi formálně. Jako nedostatky lze v obecné rovině uvést:

1. Předkladatel málo pracuje s relativně snadno dostupnými ekonomickými a statistickými údaji o trhu s elektřinou a subjektech na něm působícími, např. v části 1.3. (Popis existujícího stavu)

- a 1.4. (Identifikace dotčených subjektů). Využití těchto dat by mělo být při zpracování RIA klíčové.
2. Zvolené varianty jsou pojaty velmi formalisticky, předkladatel vždy pracuje pouze s nulovou variantou, která představuje existující stav, a variantou 1 obsahující navržené řešení.
 3. RIA tak de facto představuje stručný popis dopředu zvolených řešení bez jakéhokoliv pokusu o minimální variantní řešení dílčího problému. Předkladatel v části 3. Stanovení nejvhodnějších variant konstatuje, že další varianty nebyly zvažovány z důvodů transpozice evropské legislativy. Tomuto tvrzení lze jednoznačně oponovat, neboť jen určitá část nové legislativy je transpoziční, navíc evropské směrnice ukládají řešení formou cíle/výsledku regulace, ale nikoliv již jednotlivé metody a řešení, které národní úpravy při transpozici energetických směrnic zvolí. Předkladatel se tímto tvrzení pouze snaží obhájit nedostatečnost RIA.
 4. Zcela chybí vyhodnocení environmentálních dopadů v důsledku jednotlivých navržených opatření. Chybí také zohlednění dalších přínosů např. tvorba pracovních míst (přispívajících k rozvoji soudržnosti), nižší ztráty při přenosu, účast místních občanů zvyšuje akceptaci obnovitelných zdrojů ad.
 5. Ne vždy je jasně řečeno, která část návrhu je čistě transpoziční a v které části jde předkladatel nad rámec transpozice evropských předpisů. Předkladatel by měl v RIA toto jasně definovat.

Připomínky k jednotlivým částem RIA:

Definice a popis problému 1.2. včetně popisu existujícího právního stavu v dané oblasti 1.3. jsou popsány velmi stručně bez hlubšího popisu. Předkladatel pouze stručně konstatuje existující situaci na trhu s elektřinou bez dalšího hlubšího rozboru energetického trhu.

Pouze rámcově a formalisticky jsou definovány **subjekty dotčené regulací 1.4.** RIA je v tomto místě velmi stručná a vzhledem k širokému rozsahu jednotlivých subjektů působících na energetickém trhu zcela nedostatečná. Bylo by vhodné doplnit výčet nejvýznamnějších dotčených subjektů včetně jejich ekonomické charakteristiky, podíly na trhu apod. u jednotlivých definovaných okruhů/témat, které novela dále řeší. De facto chybí uvedení jakýchkoliv statistických a ekonomických údajů o energetickém trhu.

Popis cílového stavu 1.5. a zhodnocení rizika jsou opět velmi minimalistické a formalistické.

Návrh variant řešení a jejich vyhodnocení je zpracováno pro jednotlivé klíčové okruhy problémů a institutů. Předkladatel na jednu stranu vhodně vybral klíčové okruhy navržené regulace, na druhou stranu pojal zvolené varianty u jednotlivých okruhů velmi formalisticky. Předkladatel vždy pracuje pouze s nulovou variantou, která představuje existující stav, a variantou 1 obsahující navržené řešení. Fakticky se nejedná o skutečné variantní řešení, ale pouze o popis dopředu zvolené varianty, kterou předkladatel zahrnul do návrhu novely zákona. Předkladatel u zvolené varianty vždy popisuje přínosy a náklady zvoleného řešení.

Např. v části B upravující pravomoci ERÚ se rovněž navrhuje nová výše poplatků za činnost ERÚ na každé odběrné místo zákazníka, kdy z dnešní úrovně 1,7–2,5 Kč je nově navržená výše 3,0 - 4,4 Kč/odběrné místo/měsíc. Takto dramatické zvýšení poplatků je navrženo pouze s odkazem na rostoucí náklady ERÚ a potřebu pokrytí nově požadovaných 30 systemizovaných služebních míst.

Pouze v případě nově navrhovaných **Energetických společenství a společenství pro obnovitelné zdroje (část E)** pracuje předkladatel s širšími rozborů situace a více se věnuje praktickým a legislativním dopadům tohoto institutu, včetně přehledné tabulky přínosů a rizik. Variantní řešení 0-1 neumožňuje diskusi a rozhodnutí nad zcela zásadní charakteristikou energetických společenství, a to územní působností.

V části F **Zranitelný zákazník** by bylo vhodné rozpracovat jednotlivé varianty, ve kterých byly

definice zvažovány. Předkladatel v rámci varianty I popisuje de facto několik možných řešení definice zranitelného zákazníka, ale neuvádí je jako samostatné varianty. Vzhledem k citlivosti této definice a problematiky by bylo vhodné lépe rozpracovat dílčí varianty a následně odůvodnit zvolené řešení, které je určeno pro poměrně velmi úzkou skupinu zranitelných zákazníků.

V části G věnující se **vytvoření Elektroenergetického datového centra (EDC)** předkladatel v textu varianty I rozebírá několik dalších možností, které zvažoval při vytvoření EDC. Je tedy škoda, že tyto možnosti nerozepsal do samostatných variant řešení včetně jejich vyhodnocení alespoň u této problematiky. Současně v textu chybí detailnější popis vlastnické struktury EDC s ohledem na podíly individuálních firem, jakým způsobem budou počítány atd. V návrhu rovněž není popsán systém ochrany osobních a obchodních údajů, které budou v EDC o jednotlivých subjektech uchovávány.

V části věnující se bezpečnostním standardům pro zásoby jaderného paliva předkladatel opět navrhuje několik možností, de facto variant, pro minimální požadované zásoby paliva, ale v RIA je opět uvedena pouze jediná varianta.

Hodnotící kritéria nejsou samostatně uvedena, předkladatel vždy doporučuje nejvhodnější řešení pouze na základě obecného slovního hodnocení bez využití detailnějších hodnotících kritérií.

III. Shrnutí připomínek

- 1) Jasně definovat, které části návrhu jsou transpoziční a které jdou nad rámec transpozice.
- 2) V části 1 Důvod předložení a cíle detailněji popsat věcný stav existujícího právního vztahu, cílového stavu a zhodnocení rizika, a to za použití ekonomických a statistických dat (subjekty působící na trhu s elektřinou, podíl na trhu apod.). Dále je vhodné rozpracovat analýzu dotčených subjektů a jejich popsání kvalitativním i kvantitativním způsobem.
- 3) Předkladatel velmi formalisticky pracuje jen s variantou 0 a variantou 1. Zdůvodnění absence dalších variantních řešení se zakládá na chybné interpretaci. Na základě zvolených klíčových okruhů navržené regulace by bylo vhodné zpracovat návrh více variant.
- 4) V části 2.1. F Zranitelný zákazník by bylo vhodné lépe definovat a rozpracovat jednotlivé varianty a následně odůvodnit zvolená řešení.
- 5) V části 2.1. G Elektroenergetické datové centrum by bylo vhodné rozepsat zvažované možnosti, uvedené pod Variantou I, do samostatných variant včetně jejich vyhodnocení. Dále na základě výše uvedených doporučení detailněji popsat charakteristiku EDC.
- 6) Navrhnout konkrétní hodnotící kritéria a vyhodnotit environmentální dopady pro navržená řešení.

IV. Závěr

Pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace doporučuje Legislativní radě vlády, aby byl návrh doporučen vládě ke schválení za předpokladu dopracování výše uvedených připomínek.

Vypracoval:

JUDr. Petr Solský, Mgr. Marek Ondroušek

Mgr. et Mgr. Marek Havrda Ph.D., v.r.
předseda komise